

International Humanitarian Law IHL

حقوق بین الملل بشر دوستانه

حقوق بین الملل بشردوستانه شاخه مهمی از حقوق بین الملل است که پیش از این با نام حقوق جنگ شناخته میشد. این حقوق مشتمل بر قواعد عرفی یا قراردادی است که قصد دارند با محدود کردن شیوه ها و ابزارهای مورد استفاده در جنگها از بروز اعمال ضد انسانی و غیر اخلاقی در منازعات مسلحانه جلوگیری نمایند.

از مهمترین اسناد جهانی حقوق بشردوستانه میتوان به کنوانسیون های چهارگانه ژنو (۱۹۴۹) و پروتکل های الحاقی آن اشاره کرد هر چند معاهدات مهمی از قرن نوزدهم نیز در پی اعمال این حقوق و قواعد بشر دوستانه بودند (از جمله کنوانسیون ۱۸۶۴ ژنو، کنوانسیون ۱۸۹۹ لاهه، اعلامیه سن پترزبورگ و...). در حال حاضر تقریباً تمامی کشورهای دنیا (۱۹۴ کشور) به این کنوانسیون ملحق شده اند.

از جمله مهمترین اصول حقوق بین الملل بشردوستانه (از جمله کنوانسیون ژنو) عبارتند از:

- اصل تفکیک: لزوم تفکیک میان رزمندگان و افراد غیر نظامی و نیز اهداف نظامی و غیر نظامی در جنگها و ممنوعیت کشتار غیر نظامیان
- اصل ضرورت نظامی
- اصل منع آزار غیر ضروری

از آنجا که اکثر معاهدات مربوط به حقوق بشردوستانه جزء حقوق عرفی شناخته میشود، عملاً تمامی دولتها (حتی آنها که به این معاهدات ملحق نشده اند) ملزم به رعایت این قوانین در منازعات مسلحانه و جنگ ها هستند و نقض این قوانین عملاً جنایت جنگی محسوب می گردد.

سلاحهای ممنوعه

کاربرد مین، بمبهای خوشه ای، سلاحهای حاوی اورانیم، سلاحهای شیمیایی و سلاحهای هسته ای بر اساس اصول کلی حقوق بین الملل بشر دوستانه ممنوع و اقدامی غیر انسانی محسوب میشود دلایل اصلی این ممنوعیت عبارتند از:

- ماهیت خاص این سلاحها که تمایزی بین اهداف نظامی و غیر نظامی قائل نیستند (Indiscriminate) و در مقیاسی وسیع باعث تخریب و تلفات انسانی میشوند.
- باقی گذاشتن مقادیر زیاد بمبهای منفجر نشده (در مورد بمب خوشه ای و مین) و مواد رادیو اکتیو که میتواند باعث صدمه به غیر نظامیان تا مدتها بعد از جنگ شود (در مورد سلاحهای حاوی اورانیم).
- ایجاد رنج و درد غیر ضروری (Unnecessary Suffering) و صدمات غیر معمول و شدید (Superfluous Injury) حتی در موارد بکار گیری در جنگ و علیه نظامیان.

Weapons of Mass Destruction WMD

سلاح های کشتار جمعی

Nuclear سلاح های هسته ای

Biological سلاح های میکروبی (بیولوژیک)

Chemical سلاح های شیمیایی

اصطلاح "سلاح های کشتار جمعی یا سلاح های نامتعارف" در مورد سلاح هایی به کار میرود که باعث کشتار وسیع انسان ها و سایر موجودات زنده، صدمات شدید و جبران ناپذیر به انسانها و محیط زیست و نیز تخریب وسیع میگردد. سه گروه مشخص از این سلاح ها شامل سلاحهای شیمیایی، اتمی و میکروبی هستند.

کاربرد این سلاح ها بر اساس معاهدات بین المللی، قوانین عرفی حقوق بین الملل و حقوق بین الملل بشردوستانه، از دیرباز ممنوع بوده و جنایت جنگی محسوب میشود.

در سال ۲۰۰۲، اساسنامه دادگاه بین المللی کیفری (International Criminal Court ICC) به صراحت کاربرد این سلاحها را جزو موارد جنایات جنگی برشمرد (ماده ۸ اساسنامه این سازمان معروف به اساسنامه رم).